

рті територією України: постанова Кабінету Міністрів України № 541 від 05.04.1999 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/541-99-%D0%BF>

5. Кубко Є.Б., Самсін І.Л. Про деякі аспекти природи адміністративних договорів. *Вісник Верховного Суду України*. № 4 (116). 2010. С. 44-48.

6. Малиновський В.Я. Державне управління: навч. посіб. 3-тє вид., перероб. та доп. Київ: Атіка, 2009. 608 с.

7. Афанасьєв К.К. Адміністративний договір як форма державного управління (теоретико-правовий аспект): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. ХНУВС. Харків, 2002. 173 с.

8. Міхровська М.С. Адміністративний договір як важлива форма діяльності публічної адміністрації. URL: <http://aplaw.knu.ua/index.php/holovna/item/292>.

Надійшла до редакції 25.09.2018

SUMMARY

Shchokin R.G. Administrative contract as specific form of public administration in the field of education. The use of this form of public administration in the field of education as an administrative contract is becoming more and more relevant. This form of public administration for the science of administrative law and the activities of public administration is not new. This form of public administration in the field of education is becoming increasingly important, which is not a coincidence in the context of decentralization of power and involvement of the public in the processes of education management.

Administrative contracts in the field of education are a system of mutual obligations between the parties, whose composition of administrative contracts and the implementation of which solves certain issues in the world. Introduction to the domestic legislation of the Institute of administrative contracts resulted from the fact that the central authorities of public administration in the field of education, local (regional) bodies of public administration in the field of education, subjects of state and public administration in the field of education, educational institutions have the right to use this form of public administration in the formation of relations in the field of education. Moreover, in these relations, the bodies of public administration in the field of education can be both parties and participants.

Administrative agreements in the field of education are a system of mutual obligations between the public administration administration in the field of education and the other party to the contract and the implementation of which solves certain issues of public administration in the world.

The peculiarities of administrative contracts in the field of education are that

1) the mandatory part of the administrative agreement is the public administration body in the field of education whose administrative and legal status is determined by law;

2) Administrative contracts in the field of education are in the public interest;

3) the administrative and legal status of the subjects of administrative contracts in the field of education is not equal;

4) the bodies of public administration in the field of education in the conclusion of an administrative contract are limited by the requirements (procedures) specified in the legislation, both in terms of the choice of the party to the contract and in relation to the terms of the contract.

Keywords: *education, public administration in the field of education, contract, administrative agreement, form of public administration, public administration.*

УДК: 35.088

Большаков С.В. ©

ад'юнкт

(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

DOI:10.31733/2078-3566-2018-3-78-82

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ВИНЕКНЕННЯ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ, ЩО ЗАГРОЖУЮТЬ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

На основі аналізу нормативно-правового забезпечення службово-бойової діяльності Національної поліції, стратегічних рішень щодо сектора безпеки та оборони держави розглянуто об'єкт, предмет та основні завдання дослідження оперативного-розшукового забезпечення службово-бойової діяльності Національної поліції під час виникнення кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці.

Ключові слова: *оперативно-розшукове забезпечення, службово-бойова діяльність, кризові ситуації, національна безпека.*

© Большаков С.В., 2018

Постановка проблеми. Національна поліція, як суб'єкт забезпечення національної безпеки України [1, ст. 4], відповідно до законодавства та завдань із забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності [2, ст. 2] наділена у тому числі повноваженнями із охорони об'єктів права державної власності, а також участі у здійсненні державної охорони [2, п. 19 ст. 23]; сприяння забезпеченню правового режиму воєнного або надзвичайного стану, зони надзвичайної екологічної ситуації у разі їх оголошення на всій території України або в окремій місцевості [2, п. 24 ст. 23] тощо, та є суб'єктом оперативно-розшукової діяльності [3, ст. 5].

Триваюча збройна російська агресія на Сході України, анексія Кримського півострова, поглиблення економічної кризи, дезінтеграційні процеси, що дестабілізують державний устрій, девальвація моральних цінностей у суспільстві, зростання кількості тяжких злочинів, посилення протиріч між інтересами різних соціальних груп та верств населення є потенційно можливими явищами і чинниками, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам України [1, ст. 1], національній безпеці та виступають беззаперечною аксіомою того, що подальший розвиток і саме існування Української держави неможливі без докорінного інституційного реформування сектора безпеки і оборони. Саме на нього покладаються основні завдання сучасного етапу українського державотворення – захист державного суверенітету, відновлення територіальної цілісності, зміцнення конституційного ладу, розвиток й підтримка суспільних цінностей, захист прав і свобод українських громадян.

Відповідно до завдань, визначених у Стратегії національної безпеки України [4], Воєнної доктрини України [5] та Концепції розвитку сектора безпеки і оборони України [6], невід'ємною складовою підвищення національних безпекових і оборонних спроможностей виступає модернізація сектора безпеки і оборони України та системи сил охорони правопорядку за стандартами ЄС та НАТО. Така модернізація покликана реально посилити спроможність нашої держави протистояти агресії Російської Федерації, гарантувати мирне майбутнє України як суверенної, демократичної і правової держави, а також забезпечити функціонування національної системи своєчасного виявлення, запобігання і нейтралізації зовнішніх та внутрішніх загроз національній безпеці та кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України.

Службово-бойова діяльність сил охорони правопорядку полягає у спеціальних, профілактичних, охоронних, режимних, захисних, ізоляційно-обмежувальних заходах і діях, що ведуться під керівництвом центрального органу виконавчої влади з метою забезпечення національної безпеки, захисту державного суверенітету, територіальної цілісності, конституційного ладу, прав і свобод українських громадян, публічної безпеки і порядку. Невід'ємними аспектами службово-бойової діяльності були й залишаються: всебічне забезпечення та взаємодія структурних елементів системи сил охорони правопорядку. Від рівня всебічного забезпечення службово-бойової діяльності цілком залежить ефективність і результативність заходів, що вживаються в межах компетенції працівниками зазначених підрозділів щодо безпекових питань.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Загальні проблеми службово-бойової діяльності знайшли широке відображення у вітчизняній правовій науці у роботах О.М. Бандурки, І.П. Голосніченка, О.Ф. Долженкова, Р.А. Калужного, В.К. Колпакова, В.М. Комарницького, В.В. Конопльова, О.В. Копана, В.А. Ліпкана, В.І. Олефіра, О.І. Остапенка, В.П. Петкова, Х.П. Ярмачі, О.Н. Ярмиша та інших. Зазначено особливу роль Національної поліції (органів внутрішніх справ) та її здатність до екстреного кваліфікованого реагування на надзвичайні ситуації у роботах М.О. Демидова, Ю.В. Дубка, І.О. Кириченка, В.В. Крикуна, В.В. Крутова, С.О. Кузніченка, В.М. Кульчицького, В.А. Лаптія, А.Ф. Майдікова, В.М. Плішкіна, А.І. Пясецького, М.Б. Саакяна, Д.С. Савочкина, А.С. Спаського, О.М. Шмакова. Окремі аспекти оперативно-розшукового забезпечення службово-бойової діяльності Національної поліції (органів внутрішніх справ) розглядали у своїх працях: Ю.В. Дубко, В.В. Животов, С.І. Іванов, А.О. Михайленко, Ю.Б. Оболенський, Є.П. Приходько, А.І. Пясецький, В.А. Рунов, С.А. Селіверстов, І.В. Сервецький, В.Л. Трасковський та інші. Однак комплексного вивчення проблеми оперативно-розшукового забезпечення службово-бойової діяльності Національної поліції під час виникнення кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці, на теперішній час не проведено.

Метою статті є обґрунтування необхідності дослідження сукупності суспільних

відносин забезпечення безпеки та оборони країни, що мають місце у службово-бойовій діяльності Національної поліції України, як засобу вирішення проблеми оперативно-розшукового забезпечення службово-бойової діяльності Національної поліції України під час виникнення кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці на сучасному етапі розвитку цього центрального органу виконавчої влади, та розробка науково обґрунтованих рекомендацій з удосконалення нормативно-правової бази і організаційних основ управління силами та засобами Національної поліції України.

Виклад основного матеріалу. Кризова ситуація, як переломний етап функціонування будь-якої системи, у процесі якої вона піддається впливу зовні або зсередини, потребує якісно нового реагування. Основною особливістю кризи є те, що вона несе в собі загрозу руйнації системи.

У свою чергу, кризова ситуація, що загрожує національній безпеці – обстановка на окремих територіях або об'єкті, спричинена небезпечною подією, яка характеризується виникненням (можливістю виникнення) факторів, явищ, тенденцій і чинників, що унеможливають чи ускладнюють або можуть унеможливити чи ускладнити реалізацію національних інтересів та збереження національних цінностей України.

Зважаючи на кризову ситуацію, що виникла на сході України у квітні 2014 року та безпосередньо загрозувала національній безпеці України, відповідно до Указу Президента України [7] було розпочато проведення Антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей.

30 квітня 2018 року Президент, Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України Петро Порошенко підписав Указ, яким вводиться в дію рішення Ради національної безпеки і оборони про зміну формату широкомасштабної антитерористичної операції [8], яка була запроваджена у 2014 році.

Глава держави також підписав наказ Верховного Головнокомандувача ЗСУ «Про початок операції Об'єднаних сил із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі та стримування збройної агресії Російської Федерації на території Донецької та Луганської областей». Згідно з наказом з 14.00 30 квітня 2018 року розпочати операцію Об'єднаних сил із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі та стримування збройної агресії Російської федерації у Донецькій і Луганській областях, відповідно до плану операції Об'єднаних сил».

Враховуючи зазначене, наразі існує кризова ситуація, що загрожує національній безпеці України.

Реагування на значні за масштабами загрози у сфері охорони публічного (громадського) порядку та забезпечення публічної (громадської) безпеки потребує залучення до виконання службово-бойових завдань значних сил та засобів правоохоронних органів, формувань та відповідних служб держави. У районах виникнення кризових ситуацій зазвичай створюються угруповання військ (сил), які виконують увесь спектр необхідних службово-бойових завдань, тим самим намагаючись локалізувати ситуацію і нейтралізувати її наслідки.

На нашу думку, під час реагування на виникнення або загрозу виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, та виконання службово-бойових завдань за призначенням провідну роль відіграють сили охорони правопорядку.

У свою чергу, всебічне забезпечення є невід'ємним аспектом службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку під час реагування на виникнення або загрозу виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, та виконання службово-бойових завдань за призначенням, від рівня якого залежить ефективність і результативність заходів, що вживаються в межах компетенції підрозділів щодо безпекових питань.

Зважаючи на вищезазначене актуалізується питання оперативно-розшукового забезпечення службово-бойової діяльності Національної поліції під час виникнення кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці. Оскільки оперативно-розшукові заходи та спеціальні операції нерозривно пов'язані між собою, оперативно-розшукова та службово-бойова діяльність органічно поєднані, що, на наш погляд, найповніше враховує зміни в поглядах на характер ведення спеціальних службово-бойових дій та здійснення поліцейських функцій в умовах кризових ситуацій, що створюють загрозу національній безпеці. Актуальність дослідження базується також на необхідності гармонізації нормативно-правового та організаційно-тактичного забезпечення службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку та відсутності належного теоретико-методологічного й науково-прикладного підґрунтя реалізації нових форм і методів оперативно-

розшукового забезпечення службово-бойової діяльності Національної поліції.

Висновки. Вирішення проблеми оперативно-розшукового забезпечення службово-бойової діяльності Національної поліції під час виникнення кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці, на сучасному етапі розвитку цього центрального органу виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України [2, ст. 1], вимагає дослідження усієї сукупності суспільних відносин забезпечення безпеки та оборони країни, що мають місце у службово-бойовій діяльності Національної поліції України, та формування відповідної системи нормативно-правового регулювання оперативно-розшукового забезпечення.

Мета такого дослідження, з урахуванням положень стратегічних документів сектора безпеки та оборони країни, полягає у тому, щоб на основі комплексного аналізу теоретико-правових джерел та нормативно-правових актів, національної практики і міжнародного досвіду сформулювати науково обґрунтовані рекомендації з удосконалення нормативно-правової бази і організаційних основ оперативно-розшукового забезпечення службово-бойової діяльності Національної поліції України під час виникнення кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці на сучасному етапі розвитку української державності, визначити та охарактеризувати його основи в інтересах забезпечення національної безпеки та розвитку демократичних відносин в Україні.

У зв'язку із цим вирішення проблеми оперативно-розшукового забезпечення службово-бойової діяльності Національної поліції України під час виникнення кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці, має бути зорієнтоване на визначення загальнотеоретичних основ всебічного забезпечення службово-бойової діяльності Національної поліції; встановлення ролі і місця оперативно-розшукового забезпечення в організації службово-бойової діяльності Національної поліції; аналіз нормативно-правових засад оперативно-розшукового забезпечення службово-бойової діяльності Національної поліції; розкриття сутності нормативно-правового регулювання форм оперативно-розшукового забезпечення службово-бойової діяльності Національної поліції; визначення нормативно-правового регулювання методів оперативно-розшукового забезпечення службово-бойової діяльності Національної поліції; дослідження нормативно-правового регулювання засобів оперативно-розшукового забезпечення службово-бойової діяльності Національної поліції; розробку пропозиції щодо оптимізації взаємодії органів і підрозділів Національної поліції в умовах кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці; встановлення та наукового обґрунтування шляхів вдосконалення оперативно-розшукового забезпечення службово-бойової діяльності Національної поліції.

Бібліографічні посилання

1. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 червня 2003 року. № 964-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 39. Ст. 351. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19/page>.
3. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від № *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>
4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України»: Указ Президента України від 24 вересня 2015 року № 555/2015. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/555/2015>
6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України»: Указ Президента України від 14 березня 2016 року № 92/2016. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/92/2016>
7. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України»: Указ Президента України від 14 квітня 2014 року № 405/2014. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/405/2014>
8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 квітня 2018 року «Про широкомасштабну антитерористичну операцію в Донецькій та Луганській областях»: Указ Президента України від 30 квітня 2018 року № 116/2018. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/1162018-24086>

Надійшла до редакції 29.05.2018

SUMMARY

Bolshakov S.V. Operational-search support for the combat-service activity of the National police in the time of the crisis situations threaten threatening national security: problem statement. Based on the analysis of the regulatory and legal support for the military service of the National Police and strategic decisions on the security and defense sector of the state, the article examined the object, subject and main tasks of the investigation of the operational and search support of the National Police's operational and combat activities in the event of crisis situations threatening national security.

A connection has been established between the problem of development and the operational and search support for the military service of the National Police in the event of crisis situations that threaten national security with a general problem of inefficiency in the national security system of Ukraine.

It is stated that the operational and search support of the combat service of the National Police should increase its ability to ensure the protection of human rights and freedoms, counter crime, maintain public safety and order, and provide support to the National Police for joint operations in crisis situations, threaten national security and in a special period.

It is concluded that the development of the National Police of Ukraine should be carried out within the framework of reforming the law enforcement system on the basis of available approved doctrines, concepts and strategies, and analysis of the accumulated domestic and positive foreign experience of the subjects of national security provision.

To do this, the dissertation research should focus on: the definition of the general theoretical basis for comprehensive provision of the combat service of the National Police; the establishment of the role and place of operative-search support in the organization of the military service of the National Police; an analysis of the regulatory and legal foundations of the operational and search support for the military service of the National Police; disclosure of the essence of regulatory and legal regulation of the forms of operational search for the servicemen's combat activities of the National Police; determination of the regulatory and legal regulation of the methods of operative-search support of the military service of the National Police; research of the regulatory and legal regulation of the means of operative-search support of the military service of the National Police; development of proposals on optimizing the interaction of bodies and units of the National Police in crisis situations that threaten national security; the establishment and scientific substantiation of ways to improve the operational and search support for the military service of the National Police.

Keywords: *operative-search support, service-combat activity, crisis situations, national security.*

УДК 342.9 (477) (043.3)

Захарова О.В. ©

здобувач

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

DOI:10.31733/2078-3566-2018-3-82-87

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРАВОВУ ОХОРОНУ СУСПІЛЬНОЇ МОРАЛІ В УКРАЇНІ

Статтю присвячено характеристиці норм міжнародного права як важливих регуляторів правовідносин у сфері охорони суспільної моралі, а також визначенню шляхів гармонізації національного законодавства до європейських та світових стандартів. З'ясовано їх значення та особливості серед інших джерел регулювання принципів суспільної моралі. Визначено шляхи гармонізації чинного законодавства України до європейських та світових стандартів морально-етичного розвитку суспільства.

Ключові слова: *мораль, суспільна мораль, правова охорона, законодавство, публічно-правове забезпечення, норми міжнародного права, правовідносини, джерела регулювання.*

Вступ. В умовах державно-політичних і соціально-економічних перетворень одним із головних завдань українського суспільства є інтеграція нашої країни у світовий культурний та економічний простір, що потребує комплексної модернізації системи освіти і виховання, створення умов для особистісного розвитку і творчої самореалізації громадян України. На тлі дегуманізації життя, зростання насилля, падіння моральних цінностей особливого значення набуває побудова громадянського суспільства на засадах орієнтації на людину, її духовну культуру, пріоритету прав і свобод та верховенства

© Захарова О.В., 2018